

Το Σπίτι της Κύπρου
και η Εταιρεία Μελέτης και Έρευνας
Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας
(Ε.Μ.Ε.Ν.Σ.Ι.)
σας προσκαλούν
την **Τετάρτη 18 Σεπτεμβρίου 2019** και ώρα **19:00**

στη διάλεξη με θέμα
**Γλωσσικό ζήτημα: Ο Ελευθέριος Βενιζέλος
και ο εκπαιδευτικός δημοτικισμός**

που πραγματοποιείται
στο πλαίσιο του ανοιχτού τρίτου κύκλου διαλέξεων

Ομιλητής
Χριστόφορος Χαραλαμπίκης
Ομότιμος Καθηγητής Γλωσσολογίας
Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Συντονίζει
Ανδρέας Κούκος
Νομικός, Ιστορικός Ερευνητής, Πρόεδρος Δ.Σ. Ε.Μ.Ε.Ν.Σ.Ι.

Επιμέλεια εκδόλωσης: Νίκη Μιχαηλίδου

*Τα Ευαγγελικά του 1901
δια χειρός λαϊκού ζωγράφου εποχής*

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
www.ioanniskapodistrias.com

Στόχος της ομιλίας είναι να αναδειχθούν ορισμένες άγνωστες πτυχές της σχέσης του Ελευθέριου Βενιζέλου (1864-1936) με τη δημοτική γλώσσα. Ο Εθνάρχης κατά τη συζήτηση του άρθρου 107 στη συνεδρίαση της Βουλής το 1911 έδειξε ότι γνώριζε σε βάθος το γλωσσικό ζήτημα. Η απόσταση εκατό και πλέον χρόνων που μας χωρίζει από την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1917 βοηθά στη νηφαλιότερη αποτίμησή της. Η μεταρρύθμιση αυτή, με πρωτεργάτες τον Δημήτρη Γληνό, τον Αλέξανδρο Δελμούζο και τον Μανόλη Τριανταφυλλίδη, ήταν η σοβαρότερη που έγινε από τη σύσταση του νεοελληνικού κράτους. Στη συνέχεια παρουσιάζονται συνοπτικά τα σχολικά εγχειρίδια που άφησαν εποχή. Το *Αλφαβητάρι με τον ήλιο* αποτελεί κατά γενική ομολογία σταθμό, όχι μόνο στην Ιστορία του σχολικού βιβλίου, αλλά και στην ιστορία της νεοελληνικής εκπαίδευσης, αφού επιφέρει καίριες τομές, με βάση τις αρχές που διακήρυξε με πάθος και τόλμη ο «Γλωσσικός Όμιλος», επίτευγμα του οποίου είναι το νέο Αλφαβητάρι. Τις παιδαγωγικές και γλωσσικές αρχές και τους στόχους της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης του 1917 προώθησε κατά τον καλύτερο τρόπο, εκτός από το προηγούμενο Αλφαβητάριο, το αναγνωστικό *Τα ψηλά βουνά*, έργο στην ουσία του Ζαχαρία Παπαντωνίου. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος έδειξε με τον τρόπο που αντιμετώπισε το γλωσσικό ζήτημα ότι ήταν μέγας ηγέτης. Μπορεί να απογοήτευσε τους δημοτικιστές, δεν έθεσε όμως σε κίνδυνο το καινοτόμο πρόγραμμά του για την ανορθωτική πορεία της χώρας. Τελικά, ούτε τους καθαρευουσιάνους ενθουσίασε, αφού δεν υπέκυψε σε ορισμένα παράλογα αιτήματά τους, όπως η νομοθετική κατοχύρωση της καθαρεύουσας στο σχολείο. Η γλωσσοεκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1917 οφείλει πολλά στον Ελευθέριο Βενιζέλο.

Ο **Χριστόφορος Χαραλαμπάκης** είναι Ομότιμος Καθηγητής Γλωσσολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Το ερευνητικό του έργο κινείται σε τρεις βασικούς άξονες: Την αρχαία και νέα ελληνική διαλεκτολογία και ηλεκτρονική λεξικογραφία, τη σχέση γλώσσας και λογοτεχνίας και τη γλώσσα της εκπαίδευσης. Σε μια σειρά δημοσιευμάτων του έχει μελετήσει το γλωσσικό ζήτημα. Το 2015 η *Εταιρεία Συγγραφέων* του απένειμε το Βραβείο Πολιτισμού *Δαίδαλος* για την εξαιρετική προσφορά του στα Ελληνικά Γράμματα με αφορμή την έκδοση του *Χρηστικού Λεξικού της Νεοελληνικής Γλώσσας* της Ακαδημίας Αθηνών (Αθήνα 2014: Εθνικό Τυπογραφείο).